

Proactiviteit in teams: De taak voorbij

Renske E. Van Geffen MSc - Jobtraining

Steeds meer werk is georganiseerd in teams en een steeds meer dynamische omgeving (economie, technologie) vraagt deze teams om verder te gaan dan de gestelde doelen. Organisaties rekenen erop dat hun medewerkers meer doen dan reageren op veranderende situaties. Proactieve teams kijken vooruit, identificeren problemen voor zij opkomen en verbeteren hun werkmethoden constant. Om erachter te komen welke kenmerking van teamwerk bijdragen aan proactiviteit deed ik onderzoek in 134 teams, deels in samenwerking met Jobtraining. Hieronder identificeer ik acht kenmerken van teams die bij kunnen dragen aan proactiviteit. Hoe scoort jouw team?

De samenstelling van het team

Hoe proactief een team kan zijn, wordt deels bepaald door de mensen die onderdeel zijn van het team. Nu is het zo dat bepaalde mensen meer geneigd zijn om proactief gedrag te vertonen dan anderen, maar iedereen kan bijdragen aan de proactiviteit van het team. Een belangrijke voorwaarde is wel dat werknemers de ruimte krijgen voor proactiviteit en deze ruimte ook zien als iets positiefs. Elke medewerker heeft bijvoorbeeld zijn of haar voorkeuren wat betreft mate van **autonomie** (keuzevrijheid in werkmethoden). Wanneer de situatie overeenkomt met die voorkeur, lijkt er meer proactiviteit in teams voor te komen. Hetzelfde geldt voor een **gevoel van competentie**: wanneer teamleden zien dat zij een waardevolle toevoeging aan het team zijn, hebben zij de energie om proactief te zijn. Kort gezegd: als de tevredenheid in het team hoog is, blijken teams ook proactiever te zijn. Belangrijk evaluatiepunt: Is iedereen tevreden met de manier waarop we werken? Waar zitten daarbij de verschillen tussen mensen?

Sterke onderlinge band creëren

Een andere belangrijke bron van proactiviteit is het sociale proces in het team. Belangrijk is daarbij vooral de vraag: staan de neuzen dezelfde kant op? Wanneer teamleden aangeven dat zij veel belang hechten aan het teamwerk (dit noemen we **teamwaarden**) en/of aangeven dat de **onderlinge band** sterk is, scoort het team hoger op proactiviteit. Gezamenlijke activiteiten buiten het werk om dragen hier aan bij. Natuurlijk is er wel eens onenigheid in het team en dit hoeft niet schadelijk te zijn. Wanneer er **discussie over de taak** plaatsvindt kan dit de proactiviteit zelfs verhogen! Relatieconflicten hebben wel negatieve gevolgen voor teamproactiviteit en kunnen het beste buiten de taken om opgelost worden.

Teamdoelen centraal

Om proactiviteit van het team als geheel te bevorderen, is het belangrijk dat het werk ingericht wordt rond **teamdoelen**. Wanneer teamleden samen naar een uitkomst werken is de kans groter dat zij samen tot proactieve oplossingen komen. Het is daarbij goed voor teamleden om te weten hoe hun individuele taken samen bijdragen aan die doelen en wat het voor de organisatie betekent als de doelen behaald worden. Is iedereen in het team zich bewust van zijn rol? Weet iedereen wel hoe belangrijk het werk is dat we doen? Dat zijn vragen die uitnodigen tot een gesprek rond de indeling van het werk in teams.

Verantwoordelijkheid bij teamleden

Tenslotte is het belangrijk dat de omgeving van het team bijdraagt aan proactiviteit. De leider vervult hierbij een belangrijke rol: leiders die de focus leggen op het proces en de

Proactiviteit in teams: De taak voorbij

Renske E. Van Geffen MSc - Jobtraining

verantwoordelijkheid voor het behalen van teamdoelen bij de teamleden leggen, blijken effectief. Deze vorm van **leiderschap** past ook goed binnen het nieuwe werken. Verder is het belangrijk dat er een **open klimaat** in de organisatie heerst met een focus op leren, waarin medewerkers het gevoel hebben dat zij gehoord worden en dat kennisdeling hoog op de agenda staat.

Renske E. van Geffen. Ik ben promovenda aan de Amsterdam Business School, van de Universiteit van Amsterdam. Mijn specialisatie is proactief gedrag binnen organisaties, met daarbij een focus op interactie tussen werknemers. Mocht je na het lezen van dit onderzoeksverslag meer willen weten over pro-activiteit, laat je horen! Ik ben te vinden op LinkedIn.